

Felles kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi

**Rapport fra nasjonal arbeidsgruppe for etablering av felles kvalitetsindikatorer
innen medisinsk mikrobiologi**

Noklus 08.04.2024

Skrevet av Hanne Eknes Puntervoll

Bakgrunn

Pålitelige kvalitetsindikatorer (KI) er viktig for å kunne måle og følge kvaliteten på det arbeidet som utføres i medisinske laboratorier. I følge akkrediteringsstandaren ISO 15189: 2012 punkt 4.14.7, skal laboratoriet «opprette kvalitetsindikatorer for å overvåke og evaluere kvaliteten på utførelsen av kritiske aspekter i preanalytiske, analytiske og postanalytiske prosesser». De fleste laboratorier har etablert egne, lokale kvalitetsindikatorer, men per i dag eksisterer det ikke nasjonale, felles kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi. Ved å benytte felles kvalitetsindikatorer kan laboratoriene få en mulighet til å sammenligne seg med andre, anonymt eller åpent.

Etablering av arbeidsgruppe

På bakgrunn av dette tok Norsk kvalitetsforbedring av laboratorieundersøkelser (Noklus) initiativ til å etablere en nasjonal arbeidsgruppe for identifikasjon og implementering av kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi relevante for norske forhold. Norsk forening for medisinsk mikrobiologi (NFMM) og NITO Bioingeniørfaglig institutt (BFI) ble invitert til å delta i arbeidet, og det ble nedsatt en arbeidsgruppe bestående av totalt 7 medlemmer fordelt på de tre organisasjonene:

Elisabeth Toverud Landaas (NFMM)

Mina Øydis Høie (NFMM)

Lene Henriksen Holm (NITO/BFI)

Charlotte Herbjørnrød (NITO/BFI)

Pål A. Jenum (Noklus)

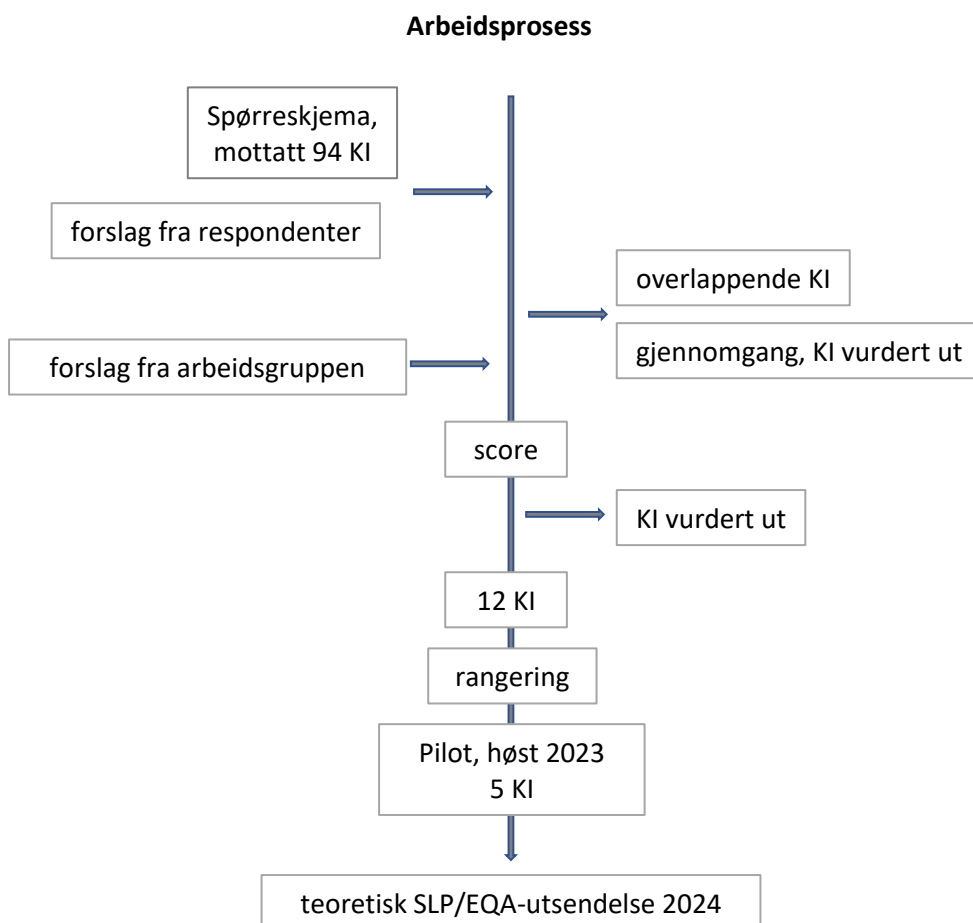
Mette Christophersen Tollånes (Noklus)

Hanne Eknes Puntervoll (Noklus)

Utvelgelse av kvalitetsindikatorer

For å kartlegge hvilke lokale kvalitetsindikatorer som er i bruk i laboratoriene per i dag, ble det sendt ut et spørreskjema hvor det ble bedt om å oppgi hvilke kvalitetsindikatorer som benyttes i preanalytiske, analytiske og postanalytiske prosesser. Laboratoriene ble spurt om navn på indikator, krav til måloppnåelse, hvor ofte og hvordan indikatoren registreres; manuelt, elektronisk eller via avvikssystemet, og om bruk av indikatoren hadde hatt noen effekt.

Spørreskjemaet ble sendt ut til 21 laboratorier i februar 2023, og 15 laboratorier rapporterte inn til sammen 94 kvalitetsindikatorer. Innsamlede kvalitetsindikatorer ble gjennomgått, og overlappende indikatorer ble fjernet. Kvalitetsindikatorene ble så skåret av arbeidsgruppedeltakerne på en skala fra 1-9 etter 4 kriterier: relevans for mange laboratorier, klinisk betydning, forbedringspotensial og gjennomførbarhet. Etter en grundig gjennomgang satt vi igjen med 12 kvalitetsindikatorer som deretter ble rangert med hensyn på gjennomførbarhet i et SLP/EQA-program.

Pilot

En pilot bestående av en teoretisk SLP/EQA-utsendelse utformet som en spørreundersøkelse med spørsmål om de aktuelle kvalitetsindikatorerne ble utført i november 2023. Hensikten med piloten var å undersøke praktisk gjennomførbarhet og nytteverdi av et SLP/EQA-program for felles kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi.

Følgende fem kvalitetsindikatorer, som dekker ulike sider ved preanalytiske, analytiske og postanalytiske prosesser, ble inkludert:

1. Manglende pasient-ID (preanalytisk)
2. Blodvolum i blodkulturflasker (preanalytisk/analytisk)
3. SLP/EQA Generell bakteriologi ID og resistens (analytisk)
4. Svartid for HIV serologi (postanalytisk)
5. Svartid for HSV PCR i spinalvæske (postanalytisk)

Fem laboratorier, både store og små, og alle med ulike laboratoriedatasystemer, deltok i piloten. Deltakerne fant svar på spørsmålene knyttet til de fem indikatorene enten manuelt eller ved uttrekk fra eget datasystem. De deltakende laboratoriene mottok så en felles resultatrapport fra Noklus hvor det ble gitt en visualisering av eget resultat sammenlignet (anonymt) med resultatene fra de andre laboratoriene. Gjennomgangen av resultatene fra piloten viste at uthenting av svarene i laboratoriene og rapporteringen generelt hadde fungert godt, og at de utvalgte indikatorene ble vurdert som nyttige.

Aktuelle felles kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi

På grunnlag av resultatene fra piloten vil Noklus starte opp et SLP/EQA-program for felles kvalitetsindikatorer innen medisinsk mikrobiologi våren 2024. Programmet vil gjennomføres som et spørreskjema i SurveyMonkey etter modell fra pilotutsendelsen, og vil administreres via Noklus. Den første SLP/EQA-utsendelsen vil inkludere de samme kvalitetsindikatorerne som piloten, og svarrapporten til deltakerne vil utformes i hovedsak som pilotrapporten.

Deltakelse ved første utsending vil være kostnadsfri for deltakerne.